

ЛЕМ.фм+

ПАНРУСИНЬСЬКИЙ ТЫЖДЕННИК № 27 19.09-25.09.2016 ISSN 2451-246X WWW.LEM.FM

КОНТЕКСТОВЕ ВЫРЫВАННЯ

4

Спільпраца Руской
Бурсы з організаціям
з Украіны

20

Основатель першого
на Лемковині хору

24

Запераня оч

Зміст

26

Вставлены в контекст

До той лектури люблю вертати. В 1985 р. вказал ся монографічний лемківській 3.–4. том етнографічного квартальника пн. Польска Народна Творчіст. Серед ріжних дописів найдеме в ним медже інчыма ревелюційны тексты доднес активных...

Рекомендуємо //

4

Спільпраця Руской Бурсы з організаціям з України

5

Зыйде ся громада Общества св. Йоана Крестителя

6

Русины в Бырні маюць свій стром

8

Богослужыня в Тыляві

10

Депутатка Юрінова інтерпелує міністра односно конференції у Свіднику

13

Русины з Нью Джерзі будут досліджати генеалогію

14

60 років співу

16

Концерты Семінарийного Хору Теодора Ромжы в ЗША

18

«Сестры Бочневич» та «Ластівочка» на XVII Святі Меду і Вина в Пшемкові

20

Основатель першого на Лемковині хору

24

Запераня оч

Редакция:

Шефредактор:
Демко Трохановскій,
технічний редактор:
Наталія Малецка-Новак,
члены редакції:
Богдан Гамбаль,
Севериян Косовскій,
Петро Медвідь,
Павел Малецкій.

Редакция

Коли жена іде з хыжы гет, настає біда превелика, бо діти добрі знають, як схоснувати тот час – натягнути няня на чеколяду і інчы лакоткы, ци піти до гандльовых центрів, де сут величезны пляцы забав, або бодай затыгнути няня в такы «специяльны» місця, де ся доцна вылітают, выбавлят, а до того придбают куплены няньом новы чачка. При тій нагоді треба ім іщы дашто до питя і їсти – не такє, што сме з собом з хыжы принесли, хоц оно здорівше, бо домашнє, лем так зване – «специяльне», значыт, склепове.

Не знам, на кілько єм мяккій до тых моїх діти, але моя «мяккіст», коли жена іде з хыжы на пару днів за даякыма справами, пересуват границі, чога результатом была прогулька до єдного з підваршавских міст, де находить ся великій одкрытий пляц забав для діти. Прогнозы бесідували, же то послідній горячий вікенд того рока, а кед гу тому придаме, же мал єм го провести сам з двоїма дітми, конец-кінцьом рішыл єм, при полній акцептації і радости моїх отрочат, і собі полегшыти долю.

Теплий ден был причыном того, же дітвора было там фест. Видно было, же декотры пришли з родичами, а другы, што мали близко (пляц находить ся коло великого осіля будинків), пришли самы. Будуючы в піску замок, почув єм, же пару діти зачало ся знущати над єдным дівчатком. Розозріл єм ся доокола за їх родичами, але скоро-м понял, же то радше тоты «безпризорны», котры певно жыют недалеко, зато і приходять ся там побавити без опікы. Нормальна справа, коли ся при забаві діти сварят (і мы ся бавили і сварили), але, пришовшы гу ним, видячы, же дітина плаче, звідал єм, што ся діє? Діти скоро пояснили, же тото дівчатко єст «руске», они го доцяп не розуміют, а окрема того «ту єст Польша!» Ани не буду приводил слів старшых, барже агресивных діти (думам – они даде в гімназияльных роках), котры добрі были розознаны в східнославянских нецензуральных выражынях. Діти одпустили, але згноблене дівчатко пішло заплакане домів.

Думал єм, же то конец той неприемной історії, але о 10 минут пришол гу мі няньо того дівчате, дякуючы за інтервенцію. По бесіді не тяжко было дійти, же няньо «русского» дівчатка то Українец, котрий, як ся потім вказало, wraz з родином од двох місяців жыє в Польщы, тяжко працюючи по ночах в маґазині. Одраз єм му пояснил, же єм вычулений на такы ексцесы, бо єм Лемко.

Може уж бы-м кінчыл бесіду з новопознаным колеґом, але одрюк мі, же «і він Українец». Так вошли сме в дискусію, з котрой, як думам, не был докінця задоволений. Был, по перше, зачудуваний, же деси во світі Лемкы не сут Українцями. Не было му з тым добрі, бо хоц не чул єм од нього клясичных в того рода ситуаціях слів о політичным русиньстві, сепаратистах, розбиваню єдноты української нації, тяжко му было прийняти інчий, як вынесеный з української школы погляд. По друге, розышли сме

ся так якоси нияк. Уж давно няньо забыл, же причыном нашой стрічы была етнічна нетолеранція взягледом його дівкы.

Кед однесу мою пригоду до посліднього засіданя Комісії уряду і меншын, на котрым представники української меншыны трубили, же в Польщы шырит ся нетолеранція (з чым, як раз, єм согласний) і агресивны атаки на Українців, вшытко ся мі робит простійшым. Тепер закликують они вшыткых, жебы были з нима, бо іх бют і поневерають, а власти на тото не реагують, але якоси не виділ єм реакції представників той меншыны, коли роками Лемкы бубнували о своє, а тоты сміяли ся, хоснуючы ачий каждую нагоду, жебы Лемками поневерати, жебы ім протидіяти.

Коли зачал ся конфлікт на східній Україні, гу выдуманым аргументам зо стороны українских русинофобів (політичне русиньство, русиньскій сепаратизм і др.) дішол іщы єден, пошырюваний не раз на всякого рода форумах: Русины хотят своїх прав, коли Україна слаба, а то барз брыдко копати лежачого. Не смотрячы на абсурдальный характер такого речыня, як видно – пришло і такє, же тот, што оддавна бє, понижат і копле, сам тепер впал і просит помочы.

Незалежні од того, ци вы – Українці, дальше будете нарушати законы і шырити нетолеранцію взягледом Русинів, все буду стоял разом з Вами в борбі з ксенофобіям і інчыма патологіям, котрых, на жаль, видиме доокола штотраз більше. Цікавит мя лем єдно. Ци, коли придут ліпшы часы, будете на тілько честны, жебы подякувати, ци може вернете зас до своих улюбленых занятя – копаня лежачых Русинів? •

Спільпраца Руской Бурсы з організаціям з Украіны

14. вересня/септембра т.р. в Рускій Бурсі в Горлицях остала підписана умова о взаімній трансграничній спільпрацы двох організацій, які діють на хосен Русинів, русиньской культуры і підпоруют русиньску достоменніст, т.е.: Стоваришыня «Руска Бурса» в Горлицях з Польщы та Культурно-Туристичне Стоваришыня «Русиньске Одроджыня» з Малого Березного на Підкарпатській Руси, в Украіні.

Русиньске Одроджыня, соспільня організація, яка была основана перед 5 роками, єст копіюм Русиньской Оброды на Словації. То завдякы п. Противнякови, якій был товды председом РОС, заложили сме в себе організацію. Плідно і дотепер спільпрацуєме з Обродом. Більшістю наша організація занимає ся культуром, но на Украіні то відомо, як підходять до нашой меншыны, але даяк выходиме з того. Векшыном презентуєме ся на Словації, в Сербії, в Румунії, но а од тепер і в Польщы – бесідує ведучий Русиньского Одроджыня Іван Матьовка.

Цілю підписаной умовы єст розвиток спільпрацы в обшыри заберіганя і зміцняня русиньских культурных вартости і традицій, выміна досвідчынь та пошырюваня непосредних контактів медже організаціями.

Наталія Малецка-Новак
natalia@lem.fm

Першы крокы, вынікаючы зо спільпрацы з Руском Бурсом, направлены будут на культуру, на переносыня той культуры, котра є в нас до вас та вашой до нас. Векшыном можеме лем того тепер очекувати, а в дальшых плянах будут деякы проєкты, які загортувати будут Польщы, Украіну, Словацію, Сербію, Мадяры, Румунію – тоты державы, де днес жыють Русины, Лемкы – пояснят Іван Матьовка.

Умова о взаімній спільпрацы підписана остала на три роки з можливістю передолжыня. Через тот час плянуваны сут спільны культурно-едукацийны події, запрашаны будут ансамблі з обох держав, будут варштаты, в котрых участ буде могла взяти русиньска молодіж, та вельо інчых, позваляючых русиньским жытелям на познаваня своей історії, культуры і укріпляня в підтримованю рідных традицій. ●

На знімці: Іван Матьовка, ведучий Русиньского Одроджыня з Малого Березного в Украіні підписує умову о взаімній спільпрацы з Руском Бурсом, фот. архів ЛЕМ.фм.

Зыйде ся громада Общества св. Йоана Крестителя

Петро Медвідь
petro@lem.fm

Общество св. Йоана Крестителя організує дня 24-го септембра 2016-го року Громадну стрічу. Громада общества одбуде ся в кіносалі міста Свідник і зачинать о 9.00 год. В рамках стрічі будуть одпрезентованы активності Общества св. Йоана Крестителя, буде ся говорити о господаріню організації, слово дістануть і позваны гости з дальшых русиньских організацій діючих на Словації.

Общество святого Йоана Крестителя – ОСІК, было засновано Александром Духновичом іщі в 1862-ім році. Єствовало до року 1874, коли было зрушене. О його обновліня в році 2003 ся постарали русиньскы священници, котры зістали далше вірны заповіді русиньских християнських родолюбів Александра Духновича, Александра Павловича, блаженных Павла Петра Гойдіча, Василя Гопка.

Головным цілюм Общества св. Йоана Крестителя є розвивати християнський і культурный живот Русинів на Словації. До його діятельства належить і робота з дітьми і молодежов на полю християнського живота і духовного релаксу, выдаваня християнської літературы, книжок, календарів, молитвеників, спознаваня і утримованя церковно-славянського обряду русиньским материньским словом, шырїня русиньских церковных і культурных традицій.

ОСІК выдавать раз за квартал часопис Артос, раз за рік книжный Грекокатолицький русиньський календарь. Як раз членове ОСІК стояли і при зроді літургичных тлумачінь на русиньський язык текстів як Тетраевангеліє, Апостолы, Требник, акафіст ітд. Сучасным председом є отець Ярослав Поповець. ●

Русини в Бырні мають свій стром

Широкий публіці фестиваль вказав традиційну народну культуру, котру собі утримують окреми народностны меншыны. Вклад того проекту є головно у взаємній комунікації, черяню

скушеностей, і у взаємнім обогачіню вшиткых участників сполочной стрічі народностных меншын, котры жыють в тім місті. Фестивал є організований Выбором про народностны меншыны Заступительства міста Бырно в співпраці з організаціями народностных меншын і Турістичным інформачным центром

міста Бырна під покровительством пріматора міста Петра Вокржала.

Стабільнов частьов програму того фестивалу є і саджіня стромів народів. Тот рік свої стромы в першый день фестивалу, у віторок 13-го септембра, в парку Лужанкы, засадили Віетнамці і Русини.

В рамках програму могли участны навщівити літературны варштаты, могли собі посмаковати на народных стравах окремых меншын, ці видіти выступліня музикантів і танечників, котры презентовали культуру меншын. Новостьов было промітання фільмів. Фестивал закінчив ся в суботу завершальным концертом і походом народных ансамблів в кроях.

В днях 13-го аж 17-го септембра 2016-го року проходив в Бырні, в Чеській републіці, IV. річник фестивалу народностных меншын під назвов Babylonfest, котрый є присвячений народностным меншынам жыючим в Бырні.

Жрідло фотографії: www.babylonfest.cz

Петро Медвідь
petro@lem.fm

« Стабільнов частьов програму того фестивалу є і саджіня стромів народів. Тот рік свої стромы в першый день фестивалу, у віторок 13-го септембра, в парку Лужанкы, засадили Віетнамці і Русини »

РУСИНЫ В ЧЕХІЇ

За офіціальными даныма з перепису населіня із 2011-го року жыє в Чеській републіці 1109 жытелів, котры голосяць ся к русиньскій народностній мешныні. За кваліфікованыма оцінками є кількост Русинів оного векша. Офіціальны інтернетовый сайт Влады чеськой републікы пише, же Русинів в Чехії може быти коло 10 000. Но і тото чісло може быти низке, кідьже офіціальны даны говорять о майже 200 тисячах гражданів України, котры легально або нелегально жыють на теріторії Чехії. З них много особ походить із Закарпатської области України.

Старша русиньска діаспора на теріторії днешной Чеськой републікы зачала ся витваряти в міджівойновім і повойновім періодах, коли головно до Прагы приходили переселнці з Пряшівщины і Підкарпатської Руси. В тім часі там фунговали і молодежны штуденцькы організації. Русинами были заселены по II. світовій війні і дакотры теріторії по выселеных Німцях. Новша діаспора ся витварять по 1989-ім році і по розділію Чехословакії. Тоту комуніту творять Русини зо Словакії і України, котры до Чехії приходять штудувати або за роботы.

Найвеце Русинів є за офіціальными даныма з остатнього перепису населіня в Празі, в северній Чехії і на северній Мораві.

Найстаршов і найвекшов русиньсков організацію в Чеській републіці є Общество приятелів Підкарпатської Руси (Společnost přátel Podkarpatské Rusi), котра была заснована у 1990-ім році. Общество было співосновательсков оргнізацію Світового конгресу Русинів, і донесь є його членом.

Єден представитель Русинів є од року 2001 членом Рады народностных меншын Чеськой републікы. Так само єдного представителя мають Русини во выборі Рады про дотачну політику і во выборі Рады про співпрацу з органами самосправовань. Далше заступліня мають чеськы Русини в Пораднім зборі міністеркы школства, молодежи і фізкультуры про справы народностных меншын і у выберовых дотачных комісіях міністерства культуры. Русиньска меншына сідить і в Комісії про народностны меншыны Магістрату головного міста Прагы і міста Бырно. ●

Богослужбня в Тыляві

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

В минулу суботу, 18. вересня/септембра 2016 р., в селі Тылява на границі середньої та східної Лемковини проходили богослужбня з нагоди 90. річниці повороту Лемків до православ'я. Богослужбня зачали ся од 10.00 год. при каплиці стоячій на місці попередньої православної церкви, побудуваної, коли Тылявяне задекларували одхід з грекокатолицької Церкви і прилучыня до православної.

В торжестві взяли участ не лем краєне з Лемковини, але присутны были і полонники з чужыны, та Підляша. Святу Літургію очелили владыкы ПАПЦ – любельско-хольмскій Авель та місцевий перемышльско-горлицькій Паісій. В богослужбню попри священниках місцевої епархії станули священнослужителі

з румунської православної Церкви. Цілу Літургію виспівал епархіяльний хор під ведінном імости Маріяны Ярой.

Свою проповід арієпископ Авель зачал словами, же *днешній ден то благодійний ден для Лемковини*. Дальше єрарха коротко представил обставины, в яких пришло рішати Лемкам, жебы в Тыляві одорвали ся од грекокатолицької Церкви. Вымінены остали лем декотры конфесийно-соспільны причыны конверсії. Владыка навязал і до особы святого Максима Сандовича, котрий такой десят років до Тылявы ведно зо своїма парохіянами з Грабу і околц перешол на православ'я. Архієпископ любельско-хольмскій спомянул на 80. рокы ХХ ст., коли пришло му быти настоятельом Зын-

драновы і околц. Товды, в місци, де днес стоїт каплиця, подарило ся лем поставити трираменний крест. Аж в 2009 р. станула будівля в виді штырібічної каплиці, котру вінчыт традиційна лемківска баня.

Кінчучы Святу Літургію, владыка горлицькій подякувал за присутніст архієпископови Авельови, даруючы му в подяці єпископскій посох (жезл). Медальом святого Максима Горлицького нагороджений остал настоятель катедральной церкви св. Тройці з Горлиц – о. Роман Дубец, котрому владыка аж тепер зміг подякувати за труд внесений в будову тылявской каплиці. ●

«Свою проповід арієпископ Авель зачал словами, же *днешній ден то благодійний ден для Лемковини*.»

За обшырну фотореляцію з торжества в Тыляві дякуєме авторови знимок – Миколайови Гривови, можете єй найти на сайті www.lem.fm в закладці – знимкы.

Депутатка Юрінова інтерпелує міністра односно конференції Свіднику

Петро Медвідь
petro@lem.fm

Як саме інформували, дня 30-го авґуста 2016-го року подав на Генералну прокуратуру Словацької републіки в Братіславі оголошіня о переступліню закона Мілан Піліп, член Выбору про народностны меншыны і етнічны ґрупы за русиньску народностну меншину, котрый є моментално і председом Округлого стола Русинів Словеньска. Оголошіня дотулять ся конференції, котра проходила 8-го аж 9-го апріля 2016-го року в Словацькім народнім музею – Музею української культури в Свіднику, на котру звернула увагу і наша редакція.

Піліп подав оголошіня о переступліню закона на незнамого переступника. Но ведно з тым загнав і писмо генералному директорови Словацького народного музею Вікторови Ясаньови, в котрім жадать одкликания директора Словацького народного музею – Музею української культури в Свіднику. До відома загнав спомянуты матеріали Еріці Юріновій, председничці Выбору Народной рады Словацької републіки про людьскы права і народностны меншыны, Канцеларії публічного охрэнцю прав (омбудсман), Міністерству заграничных справ Словацької републіки і Міністерству культуры Словацької републіки.

ЮРИНОВА РЕАГУЄ ІНТЕРПЕЛАЦІЙОВ

Депутатка словацького парламенту Еріка Юрінова, котра предсідать парламентному выбору про людьскы права і народностны меншыны, зареаґовала на писмо Мілана Піліпа і 8-го септембра подала в Народній раді Словацької републіки інтерпелацию на міністра культуры Марека Мадяріча, під котрого резорт Словацький народный музей належить, і котрого є міністерство зряджовательом.

Юрінова в документі пише, же дістала авізо од граждана Словацької републіки, котрый ся активно анґажує в темі активной обґайобы, охрэнны і розвитку русиньской культуры і языка, котрый ведно з тым загнав писмо і генералному директорови Словацького народного музею Вікторови Ясаньови зо жадостьов о одкликания директора Словацького народного музею – Музею української культури во Свіднику.

Депутатка підкреслює, же важность публікованых формуляцій із споминаной конферен-

ції, яку зорґанізовав свідницький музей о тім, же каждый, хто ся приголосить ку русиньській народности, допущать ся сепаратізму односно України і дестабілізації українського народа і державы Україна ітд., є в тім, же «такий документ выдала офіціална державна інституція, котра в нім публічно ганобить русиньський народ і підпорує однароньованя, котре є Конштітуційов Словацької републіки заказане.»

«Генералный директор Словацького народного музею Віктор Ясань ся од заключінь конференції діштанцовав, но взглядом на порушіня словацькой легіслативы і діяня в незгоді з меншыновов політіков на Словакії є безодкладне, жебы была встановлена повна одповідность за выникнуту ситуацію. Директор державной інституції, котрого задачов є робити в меджах закона, і котрый ся од документу, в котрім выражать погляд в протиречіню і незгоді з нашов легіслативов, не діштанцує, не мав бы на своїм місці далше быти,» продовжує Юрінова.

МІНІСТЕР МАЄ ПОЯСНИТИ ДВА ВОПРОСЫ

Еріка Юрінова в інтерпелациі на міністра культуры Марека Мадяріча встановила два вопросы, на котры жадать міністрову одповідь.

Депутатка хоче, кідьже є Міністерство культуры центральным органом державной справы Словацької републіки, котрый застрішує в рамках своїх компетенцій і підпору культуры народностных меншын, жебы міністер інформовав, які крокы хоче зробити, жебы ся подібны ситуації в будучности не повторыли і жебы ся далше не ставало, же тоты, котры мають обґайовати інтересы народностных меншын, їх протиконштітучно атаквали у своїй основі.

Так само ся звідать, ці на основі перевіріня фактів, і покля ся потвердят, буде міністер ситу-

ацію рішити і яким способом. Юрінова закінчує підкресліньом, же дотеперь ся в тій справі нич на направи ситуації не зробило.

ІНТЕРПЕЛАЦІЯ

Інтерпелация є средством про депутатів парламенту дати вопросы адресованы владі, членови влады або ведучому іншого центрального органу державной справы, чім може депутат з вопросу верейного інтересу зробити предмет іднання в парламенті. Є то вопрос, котрый ся односить на дотримованя і выконаваня законів і повніня програмового выголошіня влады і узнесін парламенту владов і їй членами.

Інтерпелациі ся чітають на Годині вопросов. Почас той години одповідать членове влады, генералный прокуратор і председа Найвысшого контрольного уряду Словацької републіки на вопросы депутатів. Про часове обмеджіня ся вопросы депутатів лосують, значіть, не вшыткы ся дістануть на Годину вопросов. Но інтерпелованый і так мусить одповідати писемно.

УПОВНОМОЧЕНИЙ ВЖЕ О ІНТЕРПЕЛАЦІІ ЗНАТЬ

Хочь ся не дасть повісти, ці інтерпелация буде прямо прочітана і в парламенті, кідьже ся вопросы лосують, з текстом были на вчерашнім засіданю (13-го септембра) Выбору про народностны меншыны і етнічны ґрупы познакомены вшыткы членове выбору.

На засіданю брав участь і уповномочений влады Словацької републіки про народностны меншыны і етнічны ґрупы Ласло Буковскі, котрый так само мав можливість познакомити ся зо споминанов проблематиков. ●

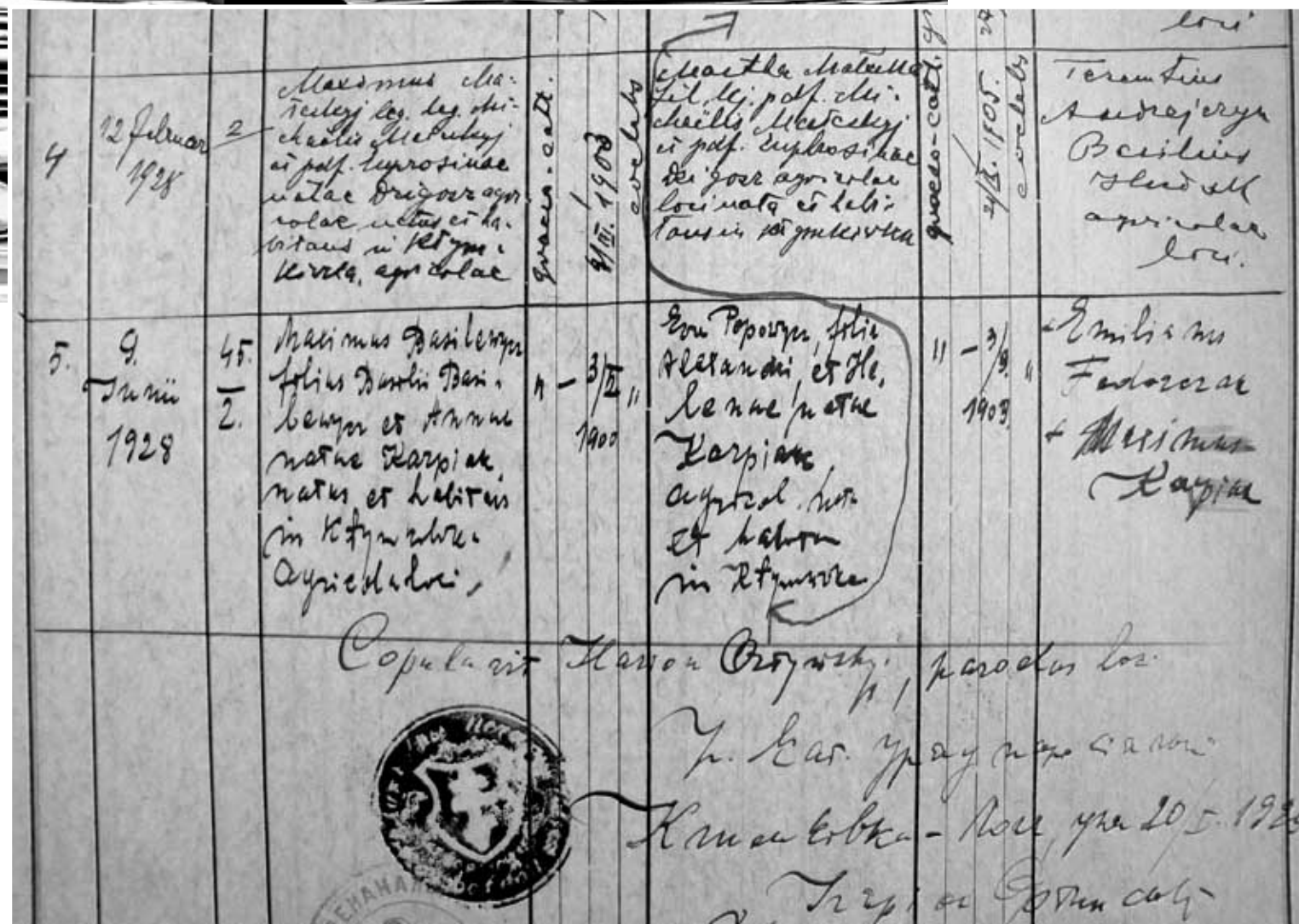

Жрідло фотографії: jurinova.blog.sme.sk.

Русины з Нью Джерзі будут досліджати генеалогію

Карпаторусинське Общество в З'єднаних Штатах Америки, одділ організації в Нью Джерзі, просит в суботу, 24. вересня/септембра, на панель, посвячений темі парохіяльних генеалогічних досліджень. Доповід буде презентувана русинським активістом в ЗША – Джоном Швайком. Подія зачне ся од 13.00 год. за локальним часом в місцевости Вейн – в тамтышній бібліотеці (Wayne Public Library, 461 Valley Road, Wayne, NJ 07470).

Русинська популяція в регіоні Нью Джерзі і сусіднього Нью Йорка донес є велика. Найбільше емігрантів з Карпатської Руси пришло за велику млаку переломом XIX і XX ст. Потомны тых, котры ішли товды глядати ліпшого світа, днес старают ся навязувати до коренів, глядаючи тем, в котрых можуть найти даку частину своей фамелийной – ци шырше – національной історії. По великом успіху Лемко Союза, а пак по його впадіню, більшіст активістів не лем родом з Лемковины, але головні з Пряшівської та Підкарпатської Руси, асоціює ся при Карпаторусинськом Обществе в ЗША.

вказуючих насилія еміграції XIX/XX ст. Про деякы чысла повязаны з реченым проблемом, чытайте за www.lem.fm/emigratsiya.

Прелегент Джон Швайк то член общеста, а при тым автор парох дописів про генеалогічны досліджыня, публикуваных в часописі Наша Родина. Автор є в посіданю великого архіву, посвяченого парохіям заснованым часто Русинами початковом фазом еміграції, котрий зберігат в собі вельо архівальных фотографій і історичных деталів, котрых тяжко глядати в другых місцях. ●

Русины по заіханю до портів америцкых міст, одраз глядали своїх, жебы з нима творити м.ін. новы парохії, в котрых могли бы плепати віру визнавану в Старым Краю. Днес оны парохії то неєдно суце джерельце інформації про предків та точный запис деякых чысел,

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

Фот. сторна з книги вроджынь грекокатолицкой парафії в Брунарах 1857-1894 р.

60 років співу

Петро Медвідь
petro@lem.fm

Покровительство над юбілейним концертом перевзяв пріматор міста Свідник Ян Голодняк, і окрім першої дами русиньской народної співанки буде мож видіти выступати Музику Мілана Рендоша, Барбору Фецкову, Тріо Світкових, Фолклорний колектив Варгочан, солістку Анну Порачову, ці народноґо росповідача Йожка Йожку.

Марія Мачошкова належить міджі найвызначнішы особности русиньского фолклору вже веце як пів столітя. Народила ся 30-го марца 1940-го року в русиньскім селі Потічки во втогдышнім Словацькім штаті. По закінчію гражданьской школы наступила до втогдышнього Піддуклянського українського народноґо ансамблю в Пряшові (ПУЛС), де в рр. 1956–1998 выступала як хорістка і перша солістка.

В 1964-ім році выступала із Бырненским розгласовым оркестром народных інштрументів (Brněnský

rozhlasový orchestr lidových nástrojů) і Цімбаловым оркестром ім. Яношка в Празі.

Є єднов із найвекшых популарізаторів русиньской народної співанки нелем на Пряшівціні, але в колишній Чехословакії обще. Од 1960-ых років шторік ходила із ПУЛС-ом або оркестром із Бырна до різних европских держав ці Северной Америки. Так само выступала в Споєных штатах Америки в рамках соловых концертів. В 1969-ім році выступала на першім народнім фестивалі в Лемко-парку в Нью Йорку. Їй голос мож чути на многих албумах котры выдав ПУЛС або іншы ансамблі. В 1985-ім році была удостоєна титулом заслуженой артистки Чехословакії.

Активна є дондесь. Концертує дома і за границями як солістка. У 2013-ім році знова завитала і до Споєных штатів Амеирки, де абсолвовала турне в дакілько амерьцкых містах. ●

«Марька юбілує» 60 років співу має назву концерт Марьки Мачошковой і їй гостів, котрый одбуде ся дня 20-го септембра 2016-го року в Домі культури у Свіднику.

« Марія Мачошкова належить міджі найвызначнішы особности русиньского фолклору вже веце як пів столітя »

Концерты Семінарійного Хору Теодора Ромжы в ЗША

В Мукачеві на Підкарпатській Русі фунгує Семінарійний Хор блаженного Теодора Ромжы. Тот же хор неодолга выступит на америцкым континенті серед вірных грекокатолицкых парохій, котрых члены то Русины.

Перше з выступлїнь пройде на запрошыня Карпаторусиньского Общества в ЗША, в грекокатолицкїй парохїї св. Йоана Крестителя в місті Парма, штат Огайо. Концерт одбуде ся 19. вересня/септембра т.р. од 19.00 год. за локальным часом. О десят днів, 29. вересня/септембра т.р. семінаристы будут співати в грекокатолицкїй парохїї св. Григория Нисского, поч. од 19.00 год. Офіра зобрана на першым з концертів, буде передана на підпору мукачівскых семінаристів.

ТЕОДОР РОМЖА

Теодор Ромжа народил ся 11. квітня/апріля 1911 рока в Великом Бычкові. То русиньскїй патріота, педагог, священник, а пак єпископ русиньской мукачівской єпархїї на Підкарпатській Русі. Ведїня єпархїї пришло Ромжы на тяжкїй для Русинів і грекокатоликів час. НКВД примушало го до конверсії на православя і піти під юрисдикцию московской Церкви, котра товды была сильно піддана влияням комуністичных власти.

27. жолтня/октобра 1947 рока група агентів спецслужбы зорганізувала автомобільну краксу на пути межде селами Іванівці і Лохово – так, жебы розбило ся авто, в котрым сїдил владыка. Ромжа пережыл, але был перевезний до шпыталя в Мукачеві. Одышол до вічности 1. листопада/новембра 1947 р. по пілночы, скоро по тым, як му была задана отрова, яку му подала агентка тайной службы, котра ся переоблекла за медсестру. 27. червця/юнія 2001 р. єпископ Теодор Ромжа был визнаний за блаженного католицкой церкви. ●

Севериян Косовскїй
seweryjan@lem.fm

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

«Сестры Бочнєвич» та «Ластівочка» на XVII Святі Меду і Вина в Пшемкові

Шторічне Свято Меду і Вина в Пшемкові на Нижнім Шлеску притігат вельо учасників. Но, окрема місцевых жытелів місточка, приходят свої меды і вина презентувати продуценты з цілою Польщы, ачий заграниці. Од років сеса подія то тіж міцна акцентация русиньской культуры, котра на тій обшыри – не по свой волі – егзистує уж бодай сімдесят років. В Пшемкові і околичных селах мешкат днес вельо Лемків. В оным реґіоні ґрупує ся єдно з найбільшых центрів лемківского населіня в Польщы по выгнянях в 1947 р. Приняло ся тіж повіджыня, котре підкрислят чысло Русинів в тых околицях: *Пшемків – столиця Лемків*. Повіджыня, хоц з першого зору

На знимці горі: Маргерита Гербут, організаційний керківник ансамблю «Ластівочка» (фот. фб-профіль ансамблю), на знимці обік: «Сестри Бочнєвич» вчас I Фестивалу Авторской Лемківской Творчости Молода Лемковина, Горлиці 2015 р. (фот. Д. Новак).

мож брати позитивно, на жаль, вказує на смутну траґедию примусового оселіня на розшабруваных понімецьких землях.

Лемківскій акцент в Пшемкові є гідний. Од початку XXI ст. основано гын одділ найстаршой лемківской повиселенчой організації – Стоваришыня Лемків. То завдякы діяльности і підпорі той же організації околичны Лемкы маюот нагоду продолжати знаня языка (покликано пункт вчыня лемківского), інтеґрувати ся на деякых подіях, та рішыньом СЛ был покликаний Лемківскій Ансамбль Пісні і Танця «Ластівочка», котрий фунґує завдякы позыскуваній Стоваришыньом Лемків міністерияльній дотации. З Пшемкова походит тіж бодай найшырше знаний Лемко молодого поколіня – Ігор Гербут. З місточка вышли тіж дві сестры – Рамона та Наталія Бочнєвич, котры, творячы ґрупу «Сестры Бочнєвич», презентувюот цікавы пропозиці авторской як і народной лемківской музыкы.

На XVII Святі Меду і Вина буде мож взріти власні два речены ансамблі: стоваришыньову «Ластівочку» та «Сестры Бочнєвич». Першій лемківскій акцент почути буде мож в суботу, 24. вересня/септембра т.р., де о 16.00 год. выступлят пшемківскы сестры. Другого дня події, в неділю (25.09), од 15.30 год. сцену займюот артисты з «Ластівочки» та маленькы «Ластівчата», будучы гейбы наступцями старшых камаратів.

Традиційом пшемківского свята сут шторічны богослужыня в святины даякой конфесії, фунґуючой на території міста. Влони Свята Літурґія одбыла ся в грекокатолицкій церквї свв. Космы і Даміана, тот рік екуменічна молитва пройде в римокатолицкым костелі (осіля Нова Гута в Пшемкові), а о рік од нова зачне ся богослужыньом в православній церквї св. Михала. ●

Основатель першого на Лемковині хору

о. ТЕОФАН
ОБУШКЕВИЧ
(1841–1924)

TECH / NEWS / INSIDE INDUSTRY
CHRIS.BURKILL@MINIMAL.COM

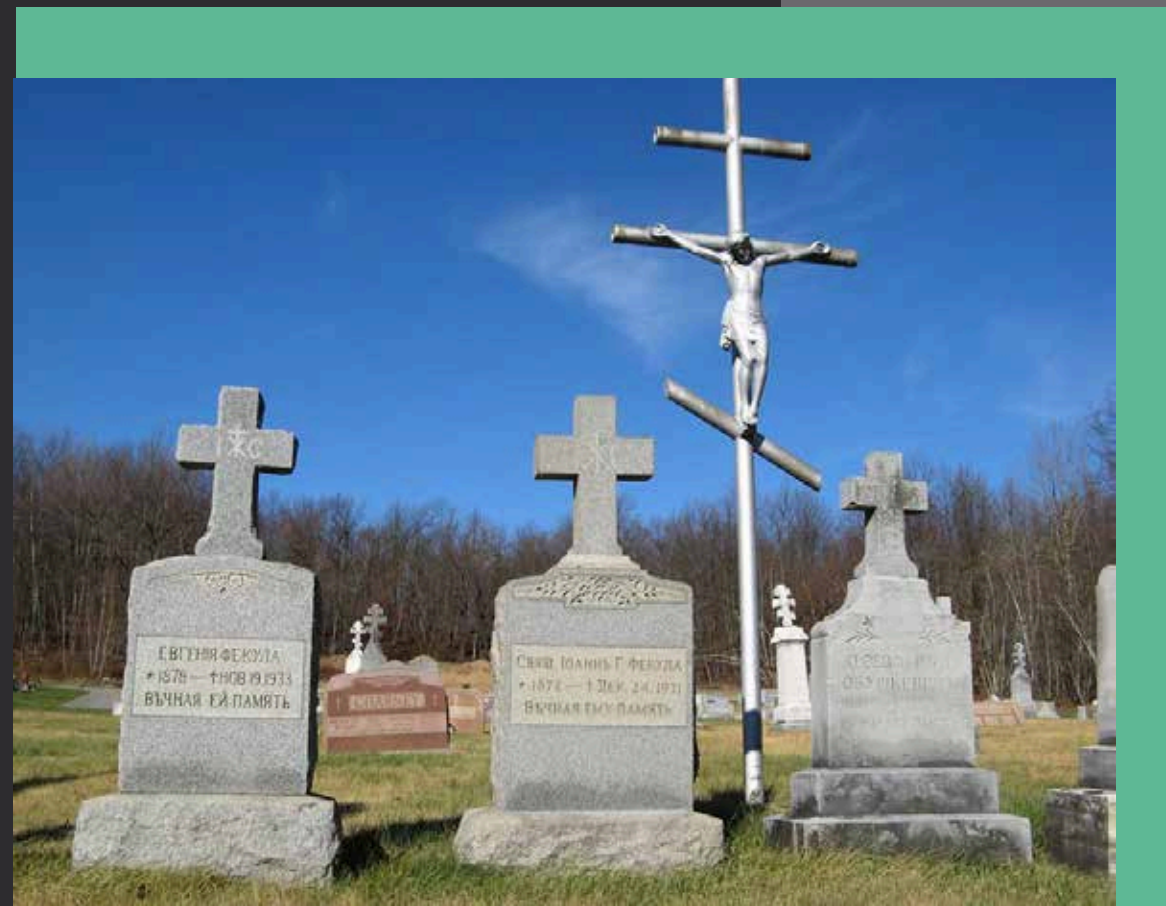
16. вересня/септембра минула 175. річниця народження Теофана Обушкевича (1841-1924) – священника та громадско-культурного діяча родом з Ждыні. Основну школу скінчыл в Ждыни, пак в Яслі. Вчыл ся тіж в гімназії в Новым Санчы та Пряшові. Богословску освіту отримал в семінариях во Львові, Кракові та Перемишли.

Рукоположений был в 1867 році. Был парохом в парох лемківських селах: в Матієві, Розтоці, Радоціні, Ганчові. Коли душпастирювал в тым остатнім, помагал селянам з Устя Руского (тепер Горлицкого) выкупувати паньскы лісы, а окрем того основал там перший на Лемковині хор і ансамбль, якій пригрывал на забавах. В 1890 році на просьбу американських Лемків поїхал до ЗША нести душпастирську послугу. Основал пару новых грекокатолицьких парохій і зміцнял тоты уж існуючы.

Брал активну участ в організації грекокатолицькой Церкви в Америці, постулювал за єпископом для Русинів ЗША, як тіж о основаня церковных братств і світських організацій для русиньських емігрантів. Т. Обушкевич был спілоснователем Обєднаня Грекокатолицьких Руських Братств – найвекшой організації закарпатських грекокатоликів. В звязку з тым, же організація мала проугорську орієнтацію, спілосновал Рускій Народний Союз, котрой членами могли быти вшиткы Русины без огляду на віру. По тому, як тота організація зачала сприяти проукраїнській орієнтації, Т. Обукевич лишат ей і вступає до Товариства Руських Братств. В роках 1905-1909 был редактором пресового органу організації – газеты «Правда».

Організувал збірки грошів для Русинів, студуючых на Львівськым Університеті. Підпорювал діяльність Руско-Народной Організації. Утримувал листовий звязок з Лемковином, был добрым знаємым о. Теофіля Качмарчыка з Білцареви. Слал тіж грошы вязеным в Талергофі Лемкам.

Вмер 16. марця 1924 рока в місті Фраквіль в ЗША.

Фот. Річ Кастер

102 роки тому в Талергофі...

19 ВЕРЕСНЯ. СУБОТА. — Істи не дають.
Кед дахто з нас має кавальчык хліба,
ділит ся з другыма.

Лагер наш – розбитий на шырокій
пісчаній рівнині – то десят меньшых
шатер і єдно вельке. Наш транспорт
был, здає ся, другым, бо част шатер
была уж занята через якысых люди.

Вартовы были выключно Німцяма,
послугували ся простонародном бесідом
Штириі, так што і інтелігенты з трудом
іх розуміли, а простий рускій нарід,
котрый знал лем лемківску бесіду,
не годен был зрозуміти нич. Прото
і доходило до частых непорозумінь,
котры кінчыли ся більшом частю
вызывкама і побояма зо стороны
стражы.

20 ВЕРЕСНЯ. НЕДІЛЯ. — Ввечер
старший вартовий перенюс нас до
велького шатра. Ніт в ним соломы,
пришло спати на голій землі,
зацепеніли мы од зимна. Ванько
Вербицкій зошыл з ручника мішок на
своі річы.

Терпиме голод.

22 ВЕРЕСНЯ. — Перше сніданя. Візита дохтора. Дають нам
лікарства і дакус соломы, котру розділили медже нас
циммер-коменданты (коменданты шатра).

Дош. Шатра протікают. Спати приходит ся на мокрій землі.
Декотры з нас выстругуют з дровна лжыці, інчы грают
в шахы – саморібны, деревяны, ци тіж в карты, іщы інчы
чытают книжки, котры припадком взяли зо собом. Дохтор
обзерат очы интернуваным. На полуденок дають росіл
з рыжом.

21 ВЕРЕСНЯ. — В шатрі стрічам
Стефана Тыміньского, давного
знаемого, з котрым был ем на
станціі в Броніславы і Теофілі
Кшыштофіковскых в Яслі. О 10
годині рано першыраз отримуеме
хліб, а о 5-ій пополудни пенцакы.

23 ВЕРЕСНЯ. — Пишу
домів, до Фльоринкы
отворений лист;
товаришам, што мають
з тым проблем, написал ем
з десят.

Пришол з візитом наш
лікар др Ціханьскій
з Крениці. Піл єденадцетой
отримуеме хліб, а о третій
полуденок. Купуеме пледы,
кошелі і інче. Нова візита
дохтора. Спати пришло
ся в одію, вкрывшы ся
плащом.

24 ВЕРЕСНЯ. — Ванька Вербицкій голил
мя. Купую молока за 9 гелерів, а булок за
12 і горнятко. Для интернуваных організуют
кухню. Простудил ем ся і опала мя рима.
Познал ем О. Фольварикова.

25 ВЕРЕСНЯ. — Священник
о. Сенік, член львівского
сой-му, і Стеранка
передають властям лагру
зажаліня, описуючы наше
нешестне положыня,
скаржат ся, што од голоду
і негігієнічных умовин жытя
в лагрі вмерло уж девятеро
люди.

Днеска дост гардий ден.

Жінкы переносят до
деревяного бараку.
Проходжу ся в плащы.
Складам хліб в ряды пред
роздільным го помедже
интернуваных велького
шатра. Кладу ся спати
о шестій годині. В нocy
о. Хомицкому пішла кров
з носа. В шатрі в нocy
незнисні зимно. Кому студін
не дає спати, проходит ся
по бараку.

ТЕОФІЛЬ КУРИЛЛО

Дневник Лемка з Талергофу
(Лемківскій Річник 2004, з великорусского
языка перевел Петро Трохановскій)

Запераня оч

То, же ся коло свідницької конференції, котра, словником русинських «жычливців», была лем «руков Києва», зачинать робити інтересный політичний тиск, є добре. Інтерпелация Ерікы Юрінової на міністра культуры Марека Мадяріча принесє Русинам, ці уж ся прочітат в парламенті або ніт, хосен. Бо Мадяріч на інтерпелацию буде мусити так ці так одповісти ходем писемно. І мы будеме видіти, яка є властно позиція державы односно нас. Но што-то мож о позиції державы, або ходем дакотрых представителів, знати вже днесь.

Будькотру владу, яка коли была на Словакії, мож характеризовати в одношіню ку Русинам барз просто: Запераня оч. Тото запераня оч є типичнов реакційов державных органів на справы, котры ся дотуляють проблематичных моментів міджі Русинами і українізаторськыма організаціями успішно діючіма (і то нелем на Словакії) дондесь.

Писати о тім, же обчанське здружіння *Союз Русинів-Українів Словацькой републікы*, котрого уж лем назва є в незгоді з Конституційов заказаным однародньованьом, выдавать за державны грошы новинкы, котры суть нераз своїм обсягом інструментом українізації Русинів, а не інструментом розвитку Українців на Словакії, є даремне. Же роблять в тім духу фестивалы і далшы події, є стабільный проблем, перед котрым влады на Словакії досправды лем заперают очі. Лемже ту не іде лем о даякы обчанськы здружіння. Проблем запераня оч є закоріненый, нажаль, і в рамках державных інституцій.

Хоць бы по тім, што був український музей способный выпродувати на конференції у Свіднику, наконець дякуючі міцньому тиску був директор екземплярно покаранный і одкликанный, не рішыть то проблем, бо проблем є інституція сама о собі, і директор є лем руков того інстру-

« Проблем не є лем в тім, же сучасный директор Сополіга є українізатор, котрый нераз невыбераным словником выразив ся на марго Русинів »

Жрідло фотографії: Wikipedia.com.

менту. Одкликають єдного, прийде другый. Зато окрім одкликания сучасного директора треба раз і навсе проблем вирішыти в його основі.

Проблем не є лем в тім, же сучасный директор Сополіга є українізатор, котрый нераз невыбераным словником выразив ся на марго Русинів. Проблем є в тім, же Словацькый народный музей – Музей української культуры не є українськым музеєм, а українізачным музеєм, при котрім влада, будьяка, заперать очі. Музей має артефакты позбераны з русинських сел, од Русинів, многы з них іщі жыють, самы ся голосять к Русинам, і в свідницькым музею то є презентоване як українська культурна дідовизна. Нераз на то увага державы была звернута. Лем держава перед тым заперать очі.

Што зробила держава, кідь русинськы активісты жадали на основі того, же музейный фонд є майже цілый русинський, жебы музей був переменованый на русинський? Заперла очі перед фактом, же нашы артефакты суть у Свіднику як експонаты культуры іншого народа, і шмарила Русинам кість – зрядила про них новый музей в Пряшові, і Русины мали на зеленій луці, без будовы, без єдиного експонату збудувати музей. То было рішіння державы. Рішіння, котре дозволило і мати заперты очі, і дати забавку Русинам, жебы были тихо і грали ся на своїм.

Кідь перед часом Округлый стіл Русинів Словенська апеловав на державны органы – конкретно і на того самого міністра культуры, же кідь уж

маєме музей в Пряшові, хочеме нашы експонаты зо Свідника до нашого музею, Русинам ся приобіцяло зробити групу експертів, котры будуть рішыти, котрый експонат є у Свіднику русинський і на основі того ся потім дашто може робити далше. Найвекшыи проблем такой свідницької «інвентуры», котра є самособов дурнота і може ся тігати довгы рокы, є то, же ани не зачала. По обіцянках зістало тихо а міністерство і генералне веджіня Словацького народного музею собі далше заперать очі перед тым, же фунгованя Музею української культуры у Свіднику в такій формі, в якій фунгує теперь, не є фунгованьом народностной інституції, а фунгованьом успішного наповньованя програму українізації Централного комітету

Комуністичной партії Чехословакії.

Цілый тиск коло конференції, інтерпелация на міністра, можливе покараня і одкликания Сополігы і вшыткы далшы крокы, котре може прийдуць, може ніт, суть в порядку. Лемже то не може быти кінцьом. Вшыткы тоты крокы бы мали быти зачатком одкрываня оч, зачатком кінця такого музею у Свіднику, як го знаме днесь. Міністер бы не мав днесь рішыти лем проблем єдної конференції і єдного директора, а зачати комплексне рішіння проблему. На основі того, як і ці буде міністер діяти, знова раз буде мож видіти досправдову позицію державы односно Русинів і проблему їх продовжующого однародньованя. Буде то знова лем запераня оч? •

Вставлены в контекст

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

1 До той лектури лоблю вертати. В 1985 р. вказал ся монографічний лемківскій 3.–4. том етнографічного кварталника пн. Польска Народна Творчіст. Серед ріжних дописів найдеме в ним медже інчыма ревелацияны тексты до-днес активных лемкознавців: Александра Яцковского, Антония Крога, Тадеуша Лопаткевича і Софії Шантер, як і тих, котрых не найдеме уж медже жывыма – Севериана Вислоцкого з текстами про Івана Русенка і Никыфора, але і дописы членів так званої «лемківской группы» передвоенной Комісії Досліджынь Східніх Земель – Станіслава Лещыцкого і Романа Райнфуса. Спомини про професора Райнфуса в тым програмі были уж не раз. Він сам был геройом вельох анекдот, але і як порядний етнограф такой мал дар до їх інспірування. Знал, як навязувати интересуочы бесіды, котры потім міг дале передати. Не інакше зробил в тексті *Мои приятели Лемкы*. Споминат там передвоенны науковы експльорації в Рыхвалді, Лоси, Вільхівці, Высовій і Ганчовой. Лем жебы опис подій і люди зробити більше достовірным, придавал оповіданю культурового контексту, цілю схоснувати літературну драматургію і одмалювати климат, котрий был в тридцетых роках повселюдным і традиційным в лемківських селах. Отже, коли зашол він на ганчівску плебанію побесідувати з єгомостьом Титарьом, так од слова до слова імоств зварила поливку. Традиційна гостинніст на плебаніях положеных в лемківських селах ест задавненным і повселюдным звиком. В тым припадку імоств хотіла накормити свого мужа і молодого етнографа. Дістали они каждый гідну миску поливки. Як запам'ятав етнограф, пльвали в ній три роды мух. По перше тоты, котры в час варіня впали імоств до горця і были уж чысто розварены і розоначены на части, другы – котры заховали комплетну мушу форму, бо нашли ся в горці під сам конец варіня, і тоты, які іщы жыво рушали ся, пльваючы зверху поливки. Тоты впали до миски по дорозі медже шпаргетом а столом. Тота реляция може

днес быти несмачна. Лем нашы одчутя то нич, взглядом дотримання принципів обсервації етнографа-участника. І мене самого не такыма специялами гостили газдове на Спишы. Так, як домашні, і етнограф мусит скоро навчыты ся вынимати мухы на беріг таніра, або істи зварены части коровы, котры на позір видят ся векшыні не до ідла. Кіргізы, подібно, лем найбільше чествуваным гостям дают до ідла баране око. На такой гонір нелегко сой при тым заслужыты.

Задача ганчівского ентомологічного опису была як раз інча. Автор без прикрашания реториком, давны лемківскы сельскы реалии зробил правдивыма. Приправили они тот спомин як попер іджений росіл, одраз придали достовірности оповіданю, а ноно зыскало жаданого автором контексту.

2 На початку дев'яностых років польска етнографія перестала функціонувати. Так як посткомуністичны державы, головны комуністичны партії і українскы організації змінляли скоро назвы, так етнографы знагла зачали ся менувати етнологами, а науку, яку робили, почали несподівано звати етнологією. Не было в тій зміні ніякого політичного підтексту, был лем тот практичний. Традиційны субекты дослідничых заінтересувань трафили уж бодай вшыткы до музеїв і скансенів. Нечысленны старомодны етнографы замінили ся в фольклористів, а векшына пошырила сой дослідничы заінтересування о нетрадиційний філософічний компонент і зачала робити нову модну науку – етнологію. Заєдно придали они своїй дисципліні нове пізріння на світ, як і заінтересували ся дотля поменьшаным проблемом культурового і артистичного контексту. Наука надале занимала ся тым чым перше. Зачали ся еднако рахувати контексты.

В 1990 р. достойному кварталникови «Польска Народна Творчіст» дописали нову початкову част наго-

ловка «Контексты». Одговды мат тот еден з найліпшых польских часописів інтердисциплінарний характер. Обшыр заінтересувань редакторів помещений ест медже фольклором а авангардовым кунштом, медже естетиком а антропологією, і театрознавством. Надале занимат редакцію плястика, народна творчіст, популярна і масова культура. Надале «Контексты» презентуют культуру національных меншын в Польщы. По тым лемківскым з 1985 рока, были выданы монографічны зошыты – литовскій, жьдівскій і циганскій.

Вписаня звыклых етнографічных описів в культуровий контекст дає можливість поглубліня знаня, повязаного з культуром і механізмами ей функціонування. Дозвалят вказувати ріжницювання сучасных ей проявів, вказувати джерела і традиції признаных явиск.

Адже, чым ест контекст, завдякы котрому і мухы в росолі набирают нового значыня? То союз, повязаня і зависліст значыня бесідуваной ци писаной выповіди, ачий і поєдных слів, од фрагменту тексту, котрий приведеный ест перед, або за том фразом, котру мали бы сме аналізувати доведна. Понятя культурового контексту в музейництві пояснял ем в тексті з циклю «Раз два три» дня 14.06.2015 р. Кажду літературу, бесіду добрі ест сперти на контекст, який дозволит дотримувати порішеної міры абстракції, загальности та хоснувати слова і терміны окрислены в принятым конвенційом значынно. Коли бы сме хотіли зміняти значыня слів, хоснувати, як гварил Иван Петровіч, ненормативну лексику і нетрадиційну семантику, то – цілю зрозумілія – треба ей даяк позначыты, закомунікувати – хоц бы цитувальником. Інакше, одбераючы можут опачно з'інтерпретувати дану выповід, в такой спосіб, в який бы сме сой того не желали. А того може привести до недорозумінь і конфліктування.

В языкознавстві пишеме заєдно про речыньовы і ситуационны контексты, про фразеологізмы і ідіоматы, котрых не спосіб зрозуміти, коли бы сме брали їх значыня слово по слові.

3 Вчас LVI засіданя Комісії уряду та меншын дискусию традиційно здомінували представники української меншынны, котры підносили алярм про възможыня в Польщы націоналістичной реторикы і актів, які на направлены сут против української меншынні. Поясняли, што подля них чує ся в краю атмосферу дозволіня до антименшынновых выповіді, або атаків. Як доказы того пригадали тоты приклады, котры дотуляли ся лем їх меншынны.

По вельогодинній дискусії і представляню Українцями своїх жалів, зачала ся дискуссия про меншыновою присутніст в публічных медиях. Поедны члены меншын скаржыли ся на недотримувания властями державных медий дефініції меншыновою авдиції. Шак єдным з принципів, які дозволяють зарахувати програм як меншыновий, ест язык хоснуваний в програмі. Векшына представників меншын занегувала список, поясняючы, што за меншыновы авдиції зарахувано і тоты в польскым языку. Адже не были то меншыновы авдиції, бо не были они в языку меншынны, гу котрій тот програм был адресуваний.

Демко Трохановскій, шефредактор панрусиньского тыжденика Лем.фм+, дал вопрос, чом в дорученым

списку програмів лемківскы авдиції сут высыланы в українськым языку? Присутны зареагували сміхом. Коли бы сме брали серію українскы жалі до урядовой стороны в Комісії про їх одчутя дискримінації, то берме серію тіж жалі редакторів лемківского радия Лем.фм про дискримінацію Лемків і заборонены законом українізаційны стремліня власти медий (арт. 5 уставы про меншыны). В медияльным рапорті аж густо од рекомендуваных українськыма і німецькыма організаціями членів програмовых рад в публічных медиях. І до них мож мати претенсії про ведену медиями акцію асміляційну (українізаційну в однесію до Лемків). Зато вопрос дискримінаційных діянь і забороненої українізації Лемків, окрем власти публічных польских медий, керую до меншыновою стороны Комісії. Та чом не занимат їх дискримінація лемківской меншынны роблена властями і членами інчых меншын, чом не припоминают языка ненависти, направленного до членів лемківской меншынны, чом не занимат їх кликаня української безпеки на Лемків, што они повідят на можливе порушувания пресового права діячами Обеднаня Українців в Польщы, котры ігноруют спростування лжы і неправдивых інформацій в своей газеті, а заєдно занимат їх лем атакуваня членів Руской Бурсы і редакторів лемківских медий?

Меншынова критика стрігала польскы державны власти за одмову впусщыня з концертами українского ансамблю *Ot vinta*. Припоминаута выповід лідера той группы про його певніст, што в половині ХХІ столітя Підляша, Кубань і Лемковина будут українськыма, была председательом ОУП оцінена як вырвана з контексту. Пане Тима, з якого контексту? Ци то был фигель, фантазия, брехня, провокация ци ревізійонізм? Тото може українскы члены Комісії пояснят вшыткым онедолга. Українськым політикам, членам Спільной Комісії Уряду та Национальных і Етнічных Меншын, поясням, што, коли бы такую выповід дал представитель українских власти, никого не занимали бы «контексты» выповіді. Была бы война. Тото годен розуміти каждый поєден член Комісії і мал бы єднозначно реагувати на українській ревізійонізм, дискримінацію русиньской, лемківской меншынны і постійну «мову» ненависти, яка ліє ся з українских медий, соспільных сіти і доказувана ест на українізаційных імпрезах. Ріжnym вырваным з контексту українськым діганнячам покемонів, рускых бурків, сопутників Москвы і є...ных сепарів – тото припоминам.

Будуваня атмосферы пошаны для других меншын, творіня коаліції спілпрадуючой на хосен вшыткых меншын, достережыня потреб других і підпорюваня для вшылекых меншыновых еманципационных стремлінь, лем того може творити контекст для пропагування згоды медже націями і взаімного порозумілія. Днес той згоды нее і тому в великій мирі винувата є меншынова сторона Комісії, котра вельо разів доказала, што видит лем партикулярны свої інтересы і інтересы «сильных» меншын. Годны жаліти над собом, а не занимати ся правдивыма проблемами вшыткых дискримінуваных меншын.

Контекст хоснуваний ест найчастійше до комунікуваня повязань, не раз дост далеких єдных проблемів од других, послігнанных ріжных причин з дальшыма подіями. ●

Події в найблизшым тыжні

1

19.09.2016

Выстава прац Андрія Смоляка в Москві – конець Словацкій Інститут, Москва, ул. Брестская 27

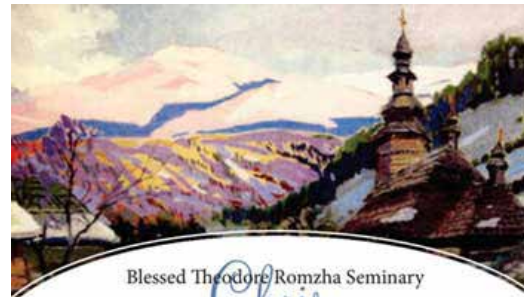
11. серпня/августа 2016 р. в Словацкым Інституті в Москві была одкрыта выстава русиньского маляря зо Словації, Андрія Смоляка, котру мож обзерати до 19. вересня/септембра 2016 р.

2

19.09.2016

Концерт Семінарийного Хору бл. Теодора Ромжы

Катедра св. Йоана Крестителя, 1900 Carlton Road, Parma (Ohio) 44134, ЗША

Blessed Theodor Romzha Seminary Choir

5

21.09.2016

«Ковалі» – песа ТАД Театр Александра Духновича, Пряшів, Велика Сцена, 19.00 год.

6

23.09.2016

Песа Русиньского Народного «Театру Дядя» Театр Александра Духновича, Пряшів, Велика Сцена, 19.00 год.

7

24.09.2016

Панель о генеалогічных досліджынях Wayne Public Library, 461 Valley Road, Wayne, NJ

9

24.-25.09.2016

Свято Меду і Вина Пшемків

3

20.09.2016

«Локалматріотс» – спретабль Пряшів, Wave Club, 19.00

То словацко-русиньска інсценізація в режисеріі Станіслава Білого. На плякатах чытаме: «У тых горах інакшы не можеме быти. Тоты горы нас навчили быти міцньыма. Зато їх не можеме забыти. Ці з них выцягнеме, што нам дали, або ніт, мусиме на них памятати як люди. Бо кідь земля раз збачить, же по ній не ходять люди, перестане ся до них справовати як до людей...».

4

20.09.2016

Ювілей 60-літя співу Маріі Мачошковой Дім Культуры, Свидник, 18.00 год.

8

24.09.2016

Громадна стріча Общества св. Йоана Крестителя Свидник

10

24.09.2016

«Гавай» – выїздна песа ТАД Дім Культуры, Баєривці, 18.00 год.

11

25.09.2016

«Гавай» -выїздна песа ТАД Дім Культуры, Нижня Полянка, 14.00 год.

Скоропис

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

зо стороны польской державы для Лемків зрівнал з гітлерівском акційом, знаном шырше як Goralenvolk. Недавно прочытал ем на портали tsn.ua, котрий тіж охочо цитує латиньскы сентенції, же «одколи Україна здобыла незалежність, Росия не могла спокійно спати». Од того моменту выдумує новы способы, жебы Україну розвалити, зато і выдумала «свіжосклепані» етносы, а медже нима Русинів. Жебы доягнути своей ціли, Росия фінансує і завозит на Підкарпатску Русь літературу і пресу, привозячы ей не лем од себе, але і зо Словації. На ранті лем повім, же я ачий знам, хто шумглює книжки через словацко-українську границу, бо і я брал в тым участ враз з камаратями з ЛЕМ.фм... Лем же мы везли книжки фінансуваны польскым і словацкым урядом. Така контрабанда.

Познушам ся іщы над реченыма медиями (портальом tsn.ua і газетом «Наше слово»), бо за остатні два роки мало ем ся над нима знушчал. Перший – най сой пише, што хоче, бо реалізує актуальну політику своей державы, думаючи, же своїм писаньом причынит ся до демократизації соспільства і поліпшыню стандартів (в тым журналистичных), што в результаті даст акцес до зьєднаной Европы. Ту лем коротко – не даст. А моя улюблена газета «НС», выдавана за грошы «польского податника» (не буду ся тым тепер занимал, бо експертом од того сут три «експерткы» і блогерка з Устя/Усьця), пише в подібным стилю. Лем же чью політику реалізує тым українська газета, выдавана в Польщы? Ту тіж коротко – української державы. Припомну лем, же правний систем і закони, тыкаючы меншын, в обох державах ся барз ріжнят. Часом мож барз ризикувати, прібуючы вводити думаня в стилю держав третього світа на европейській ґрунт. То лем так – до передуманя.

За послідні два роки встиг ем прочытати десятки разів, як то «состоялось заседание Президии Сетевого Русинского Движения», котре опублікувало результаты десятков анкет, «звідующих» жителів Підкарпатской Руси такой о вшытко. Дотепер Президия приняла вельо резолюцій, узнесінь, постанов, тыкаючых русиньскых проблемів, лем іщы никто не знат, хто звідувал, кого звідували, яку приняли методологію, но і найважнійше – кого докладні репрезентує Президия. Тото, же діє з Росії – знам. Тото, же єст іх много міліонів – додумую ся. Лем фурт ся шкряблю по голові, яким способом każde звіданя дає результат близко 100% согласных. Або я тупий, або не знам ся на тым, але ідучы в напрямі російскых стандартів, не все треба давати 9X,XX%. В выборах в Росії, котры проходили в минулий вікенд, «Единая Россия» здобыла лем кус більше як 50%, а і так буде по іхньому. А маркетингово выгледат як вершыня демокрації...

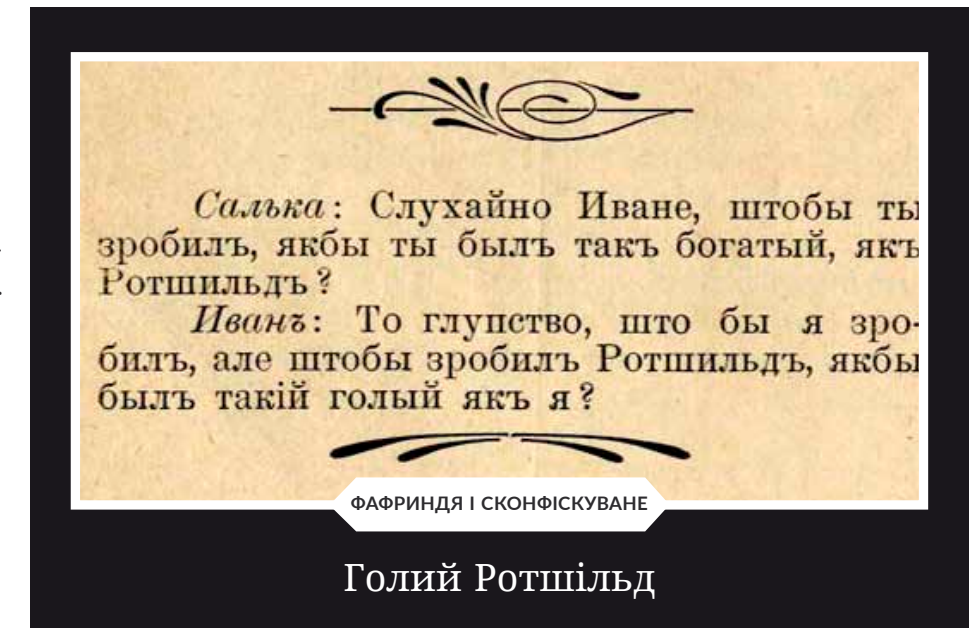
Цікаву інформацію нашол ем в єднім твіті з Твіттера (то од одголосу птахів – таке чырликаня в сіті в виді короткого мікроблога). Не знам автора твіта, але систем єст на тілько мудрий, же сам мі підповідат, котры вписы можут мя заінтересувати. Єдном з таких была інформація, же за послідні два роки Служба Безпеки України была ґрунтовно очыщена – звільнено понад два тисячы функціонерів. Не входячы в правдивіст тых чисел, бо ани не хотіло ся мі іх провірювати, одраз задумал ем ся, в котру сторону могло піти оне очышчя. А дороги сут дві – на ліво і на право (бо лем жаба фурт стоїт посередині і не може рішыти, ци мудра, ци красна). На примірах работы СБУ і ей великого заінтересуваня русиньскыма справами, припомнийме – інформували сме на портали LEM.fm, же єдного часу сбу-шники обернули горизнач хыжу выдатного русиньского літерата Івана Петровція (1945–2016), забираючи му компютер (на окрислений час), а і перо за понад сто дулярів (функціонер о імени Андрий «пожычыл» на все). Што глядали – не повіли. Што нашли – ани тілько. Інчим разом, хоц тіж на Підкарпатській Русі, незнаны з імени функціонеры обернули горизнач готельовий покій, в котрым жыли Русины з Польщы і ЗША. Ту знаме іщы меньше, а найменше тото, за чым пришли і чого глядали. І вернийме до нашой інформації з Твіттера – ци супергерої з СБУ, котрых ем описал, дальше служат, ци за послідні два роки были вышмарены? Здає ся мі, же служат. Злодійство і знушчяня ся над Русинами то радше добрий початок до авансів, як причына вышмарія з работы.

Сподабало мі ся гасло «за послідні два роки», зато в тій конвенції полетиме в тым Скорописі. Ани не знам, кільки разів – приймийме, же за послідні два роки – мал ем нагоду прочытати зо стороны русинофобів на всякого рода фейсбуках і інтернетах, же тзв. «русинське питання» фурт проходить під стародавном латиньском сентенціейом «divide et imperia». То комплетне поясніня того, же єдиний і нероздільний українській нарід непрестанно єст атакуваний міцнійшыма народами, державами, інституціями, котры як голодны тигры хотят выдерти з тіла павшой антильопы бодай лем єден кусок. Колиси описал тото єден выдатний філолог-тлумач-журналиста з української газеты «Наше Слово», котрий підпору

Ани наша підредакция Фафринді не знат, што повісти. І нам ся трафлят такой час, же не знаме, што повісти. Зато будме хоц духом богаты.

«ЛЕМКО» – газета для народа – ч. 36 за 1912 р.

ЛЕМКО
ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.
Издаванна на языкъ, найближшійом до лемковскаго говора.

Варенье борщу. Въ маломъ горшку звали 1 або 2 свѣжо пошаткованѣ бураки. До большого горшка наляй 4 л. воды, дай 1—2 корѣнцѣ петрушки, кусничокъ моркви, повѣ цибулѣ, 2—3 сушенѣ грибки, мало соли и вари то все на огни. Коли смакъ вже увареный, перецьди его, додай до него пошаткованѣ бураки влїй 1/2 л. чистого квасу буракового, а колибы борщъ бывъ замало квасный, то влїй іще, бо борщъ черезъ довгое варенье тратить краску. До 1/2 л. квасной сметаны, або солодкого молока, вепь 2 ложки муки пшеничной, але добре то розмѣшай, бо сметана звурдила бы ся. Завари и подай съ фасолею, або съ бараболею. Колибы борщъ бывъ замало червоный, тогда утри на терцѣ сирого бурака, вложи го до ситка и перецьди черезъ него борщъ, котрый зараць набере червоной краски. Выстарчить на шѣсть особъ.

ФАФРИНДЯ І СКОНФІСКУВАНЕ

Борщ мало червений

НАУКА

ДУХОВНА І ПОУЧИТЕЛЬНА ГАЗЕТА ДЛЯ УГРО-РУСЬКОГО НАРОДА.

Духовна і поучительна газета для угро-руського народа все была надзвичайно модерні редагувана. Мож было з ней дознати ся і про основны зручности для колекціонерской части лемківского народу.

Тым разом конфіскуєме рецепту на порядний борщ. Не буде він мал ниякій українській смак, лем домашньо-говірковий, до того згідливий. Годен погодити вшиткых шість осіб, котры бы при ним засіли. Він годен засвідчыти про «тотожност» понад поділами. Кед буде за мало червений то уж мы поясняме, што з ним зробити.

